

2. Угода про співробітництво причорноморських держав з пошуку та рятування на Чорному морі 1998 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/998_071
3. Закон України «Про приєднання України до Міжнародної конвенції про рятування 1989 року» від 22.03.2017 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1968-19>

ОРІНДА ЕДДІ Н.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
здобувач кафедри міжнародного права та міжнародних відносин

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У БОРОТБІ З ЕПІДЕМІЯМИ ТА ПАНДЕМІЯМИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІГИ НАЦІЙ

Завдання міжнародно-правової боротьби з інфекційними захворюваннями було закріплено в Статуті Ліги Націй. Так, стаття 23 Статуту Ліги Націй передбачала, що держави-члени Ліги Націй «будуть прагнути вжити заходів в питаннях, що викликають стурбованість міжнародного співтовариства для профілактики і боротьби з хворобами»[1, р. 2]. В Статуті вжито термін «хвороба», однак мова йде, перш за все, про інфекційні захворювання. Саме міжнародно-правове співробітництво у сфері боротьби з інфекційними захворюваннями спонукало до виникнення міжнародно-правового регулювання санітарного (епідеміологічного) співробітництва держав у сфері охорони здоров'я ще у період з XVI ст. до 1851 р. [2, с. 12].

У лютому 1920 р. на своїй другій сесії Рада Ліги Націй постановила скликати Міжнародну конференцію експертів з охорони здоров'я для розробки установчих документів спеціалізованої організації у сфері охорони здоров'я. Конференція відбулася в квітні 1920 р., під час її роботи було необхідно оперативно вирішувати проблему епідемій тифу та холери, які поширилася з Росії в держави Східної Європи. Результатом діяльності Конференції стала рекомендація Раді Ліги Націй створити тимчасову комісію для боротьби з епідеміями.

Основним напрямом діяльності Тимчасової комісії для боротьби з епідеміями стала координація боротьби з епідеміями в Польщі, Росії та країн Балтії через сприяння національним органам влади шляхом надання фахівців у сфері медицини, лікарень і медичного приладдя, а в деяких випадках одяг і їжу. Проблеми у сфері боротьби з епідеміями та

їхні спалахи спонукали для створення універсальної організації у сфері охорони здоров'я та утворення санітарного кордону¹.

На клопотання Польщі в березні 1922 р. під егідою Ліги Націй була скликана Міжнародна конференція охорони здоров'я у Варшаві [1, р. 4]. Двадцять сім європейських держав взяли участь у конференції, головною метою якої було налагодити епідеміологічне співробітництво між Росією та Польщею, також були організовані спеціальні курси для навчання персоналу, який був залучений в протиепідемічній кампанії, а основним досягненням конференції стало укладання санітарних конвенції між державами Східної Європи. Результатом міжнародно-правового співробітництва європейських держав стало не розповсюдження епідемії тифу та холери в Центральній Європі. Слід вказати, що 10 травня 1922 р. санітарні угоди були підписані з Білоруською Радянською Соціалістичною Республікою, Російською Радянською Федеративною Соціалістичною Республікою та Українською Радянською Соціалістичною Республікою [3, с. 46].

Також, Тимчасова комісія для боротьби з епідеміями протягом осені 1922 р. брала активну участь у боротьбі з віспою, холерою та тифом у Греції у зв'язку з перебуванням 750000 біженців з Малої Азії через просування турецьких військ. Отже 550000 біженців були вакциновані завдяки діяльності Тимчасової комісії для боротьби з епідеміями.

Паралельно в Женеві проходив процес щодо створення Тимчасового комітету з охорони здоров'я. В травні 1923 р. членами Тимчасового комітету з охорони здоров'я і делегатами Міжнародного бюро громадської гігієни було узгоджено концепцію та напрями діяльності майбутньої Організації охорони здоров'я Ліги Націй[1, р. 5].

Організаційно Організація охорони здоров'я Ліги Націй мала дуже гнучку систему, за необхідністю створювалися комітети, які проводили розслідування на місці і переміщали свої місії від держави до держави з метою порівняння методів застосування деяких медико-санітарних заходів. В Центральній Африці було навіть визнано доцільним створення лабораторії для використання Слідчим комітетом. Як правило, Організація охорони здоров'я призначає одного дослідника, або один з його членів приєднується до наукової місії вже утвореної у відповідній державі. Виходячи з вищенаведеного, можливо констатувати, що одним з основних напрямів співробітництва у боротьбі з інфекційними захворюваннями Організації охорони здоров'я була практична науково-дослідна діяльність, яка забезпечувалася шляхом підписання меморандуму між Організацією та державою, де вона здійснювалася. Дана діяльність не розглядалась як втручання у внутрішні справи дер-

¹ Особливо це стало відчутно після російсько-польської війни, коли сотні тисяч біженців, які були вимушені покинути Центральну Росію і Сибір в 1915-1916 рр. під час відступу російських військових та знаходилися у Польщі і країнах Балтії, що спричинило тяжку епідеміологічну ситуацію у державах Східної Європи.

жави, хоча безпосередньо здійснювалася у наданні медичної допомоги и дослідження стану здоров'я громадян цієї держави.

У діяльності Організації охорони здоров'я Ліги Націй були два керівні принципи. По-перше, Організація не займалася дослідженнями які мали або могли мати спекулятивний характер та негативно відобразитися на репутації її. По-друге, Організація займалася проблемами, які мали міжнародний характер, а не лише внутрішньодержавний, навіть якщо держава звернулася б з відповідним клопотанням.

Список використаної літератури:

1. League of Nations. Health Organisation. Information Section Geneva, 1931.
2. Хендель Н. В. Міжнародно-правоверегулюванняспівробітництвадержав у сфері охорони здоров'я: Автореферат. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11. Національний університет «Одеська юридична академія», 2014.
3. Хендель Н. В. Міжнародно-правоверегулюванняспівробітництвадержав у сфері охорони здоров'я: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11. Національний університет «Одеська юридична академія», 2014.